

ייצוג אנשי שב"כ ומוסד בהליכים משמעתיים

עובדי שב"כ ומוסד כפופים, ככלל עובדי המדינה והעובדים בשירות הציבורי, לדין משמעתי בהתאם לחוק שירות המדינה ונתונים לשיפוט משמעתי של בית הדין למשמעת של עובדי המדינה. במצבים בהם מחליטים ראש השב"כ או המוסד כי החקירה נגד איש השירות הינה בעלת משמעות ביטחונית - ההליך המשמעתי יתקיים בדלתיים סגורות. עו"ד אסף דוק סוקר במאמר הבא את סוגי עבירות המשמעת של אנשי שב"כ ומוסד, את סדרי הדין בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה והעונשים שהוא רשאי להטיל על איש ביטחון שהורשע, את התנאים להשעייתם או להעברתם לתפקיד אחר וכן את חשיבות הייצוג המשפטי על ידי עורך דין בהליכים משמעתיים של אנשי ביטחון לצורך שמירה והגנה על מעמדם וזכויותיהם.

מהו הדין המשמעתי של עובדי שב"כ ומוסד?

כמו כל עובדי המדינה ועובדי שירות ציבורי, כפופים גם עובדי שירות הביטחון והמוסד לדין משמעתי. השיפוט המשמעתי של עובדי השב"כ והמוסד כפוף להוראות חוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963 ולהוראות סדרי הדין הקבועות בתקנות שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963. החוק כולל כמה פרקים, שכל אחד מהם מגדיר מיהו עובד מדינה ומה התקנות השונות שהוא כפוף להן.

דיני המשמעת הפנימיים בארגונים מגדירים מה היא עבירת משמעת, למשל מסירת מידע פנימי, התנהגות בלתי הולמת ועוד. העונשים יכולים לנוע מנזיפה ועד לפיטורין. אם בית הדין למשמעת מתרשם שמדובר בעבירה פלילית, הוא יכול להעביר את פרטי המקרה למשטרה והאדם יעמוד בפני הליכים פליליים. בהחלט יכול להיות מצב שנגד העובד יפתח הליך פלילי על העבירה, אך במקביל ימשיך נגדו ההליך המשמעתי. הוא יכול לצאת זכאי בשניהם, אשם בשניהם או זכאי באחד מהם ואשם בשני. כל אחד ופרטי המקרה שלו והתנהלות ההליך שלו. למוטר לציין שייצוג על ידי עורך דין מיומן יכול לשנות את התוצאה בכל אחד מההליכים.

ענייני משמעת של עובדי שב"כ ומוסד ידונו באגף המשמעת בנציבות שירות המדינה והעובדים יעברו את הליכי המשמעת בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה. החוק קובע כי חברי בית הדין ימונו על ידי שר המשפטים בהתייעצות שר האוצר לתקופה של חמש שנים. חברי בית הדין ייבחרו מתוך רשימה של עובדי מדינה ועובדי גופים מבוקרים. התובע בהליכים אלה הוא פרקליט המדינה או מי שהוסמך על ידו על ע"י נציב השירות.

עבירות המשמעת מוגדרות בהוראות חוק שירות המדינה, תשכ"ג-1963, סעיפים 17, 18:

(17) עובד מדינה שעשה בישראל או בחוץ לארץ אחת מאלה אשם בעבירת משמעת:

- (1) עשה מעשה או התנהג באופן שפגע במשמעת שירות המדינה;
- (2) לא קיים את המוטל עליו כעובד המדינה על פי נוהג, חוק או תקנה, או הוראה כללית או מיוחדת שניתנו לו כדין, או התרשל בקיום המוטל עליו כאמור;
- (3) התנהג התנהגות שאינה הולמת את תפקידו כעובד המדינה או התנהג התנהגות העלולה לפגוע בתדמיתו או בשמו הטוב של שירות המדינה;

(4) התנהגות התנהגות בלתי הוגנת במילוי תפקידו או בקשר איתו;

(5) השיג את מינויו בשירות המדינה במסירת ידיעה כוזבת או בהעלמת עובדה הנוגעת לעניין, או בשימוש באיומים או בכוח או באמצעים פסולים אחרים;

(6) הורשע על עבירה שיש עמה קלון.

(18) שותפות לעבירת משמעת - עובד המדינה שהיה שותף לעבירת משמעת, באופן שהיה עושה אותו אחראי בפלילים לפי פרק ה' לפקודת החוק הפלילי, 1936, אילו הייתה העבירה עוון או פשע - אשם אף הוא בעבירת משמעת.

את התלונה על עבירת המשמעת ראשי להגיש נציב השירות או עובד שהשר הממונה על העובד ימנה. עובד שהוגשה עליו תלונה חייב להתייצב לפני הוועדה במקום ובמועד שזו תיקבע.

העונשים שניתן להטיל על אנשי שב"כ או מוסד שהורשעו, לפי חוק שירות המדינה הם אלה: התראה, נזיפה, נזיפה חמורה, הורדה בדרגה ו/או הקפאתה לתקופה שייקבע, הפקעת משכורת, העברת תפקיד בתוך הארגון, פסילה מלשמש תפקיד מסוים בתוך הארגון לזמן קבוע או זמני, פיטורים עם פיצויי פיטורים או ללא פיצויי פיטורים, פסילה לשמש תפקידים גם מחוץ לשירות המדינה, פסילה לשמש כעובד מדינה ככלל, פרסום החלטת בית הדין באופן פומבי.

הסדרים מיוחדים

בשל תפקידם הרגיש והסודי, יכול ראש השירות או ראש המוסד להצדיק שיפוט משמעתית לפי הסדרים מיוחדים הקבועים בצו שירות המדינה (משמעת, שב"כ והמוסד), תשל"ט-1979. השיפוט לפי הסדרים מיוחדים אלה תלוי באישור היועץ המשפטי לממשלה אם מדובר בסודיות, ובאישור נציב שירות המדינה אם מדובר במשטר ומשמעת. לפי הסדרים אלה יוקם בית דין מיוחד למשמעת והוא ישפוט עובד שב"כ ומוסד על עבירות משמעת בדלתיים סגורות.

הצו יחול על עובדי שירות הביטחון הכללי (שב"כ) ועובדי המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים (המוסד). חברי בית הדין ימונו על ידי שר המשפטים מתוך רשימה של כשירים להתמנות כשופטי בית משפט השלום, ורשימה שערכו במשותף ראשי השב"כ והמוסד. אב בית הדין ימונה מתוך רשימת משפטים.

עובד שב"כ או מוסד שיעמדו בפני הליך זה ראשים להיות מיוצגים בפני בית הדין על ידי עורך דין שימונה מתוך רשימת עורכי דין שקיבלו אישור בלתי מסויג להופיע בבתי דין צבאיים או על ידי סינגור אחר שיאושר מראש. הדיון ידון בדלתיים סגורות, אך בכל שלב משלבי הדיון ראשים לפתוח את הדיון לדלתיים פתוחות, אם בית הדין יחליט שהדבר לא יפגע בביטחון המדינה, יחסי החוץ שלה או שלום הציבור. עם זאת, נאסר על אנשים הנוכחים בדיון לצלם מה שהתרחש בו או לפרסם מה שהתרחש בו.

השעיית איש שב"כ או איש מוסד מתפקידם

אגף המשמעת של נציבות שירות המדינה יכול להכריע אם להשעות ולהעביר זמנית עובד, אם הוגשה נגדו תובענה משמעתית או אם נפתח נגדו הליך פלילי. ההחלטה תיקבע לפי אופי העבירה, היקפה וחומרתה, קיומו של חומר ראייתי המבסס את החשד נגד העובד, תפקידו ומעמדו במקום העבודה, הקשר בין תפקידו לבין העבירה, מידת ההשפעה של הישגותו על עובדים אחרים, מידת החשש מפני ביצוע עבירות נוספות אם לא יושעה או יועבר, הסיכוי לשבש ראיות על ידי שכנוע עדים, התנהגות קודמת של העובד, עמדתו ביחס לחשדות נגדו, נסיבות אישיות מיוחדות, רמת הענישה הנהוגה ביחס לעבירה שעבר, כמה זמן חלף מאז ביצוע העבירה ועוד.

בטרם יוחלט על השעיה או העברת תפקיד, יש לדעת כי העובד זכאי לשימוע. מטרת השימוע היא הבהרת התמונה כולה, כולל שמיעת גרסת העובד ומהי עמדתו על העבירה שעברה. השימוע בדרך כלל ייערך בכתב, אך יכול להיערך גם בעל פה.

ייצוג על ידי עו"ד פלילי בהליכי משמעת

ככלל, זכאי כל אדם לייצוג מטעם עו"ד בהליכים שונים. עם זאת, בגלל שמדובר בעובדי שב"כ ומוסד לא כל עורך דין יכול לייצג עובדים של ארגונים אלה. לכן, במקום לבזבז זמן ולקבוע פגישה עם עו"ד פלילי רגיל, ודאו מראש כי הוא בעל אישור לייצגכם. עורך דין פלילי בעל אישור מתאים יכול לסייע גם בשאלות של סיווג ביטחוני, התאמה ביטחונית ובדיקת פוליגרף.

לפעמים אנשים סבורים כי בגלל שמדובר בעבירת משמעת ולא בעבירה פלילית, הרי ההליך המשמעתי הוא חסר חשיבות. זו טעות חמורה, שכן הליך זה עלול להעיב על עתידו של האדם ואף לעכב את התפתחות הקריירה שלו ואת אפשרויות הפרנסה שלו. הדבר נכון גם לעובדי שב"כ ועובדי מוסד המסורים ביותר. משום כך חשוב להיוועץ בעו"ד פלילי בעל ניסיון בייצוג בהליכי משמעת של עובדי מדינה:

□ להכין את איש השב"כ ואת איש המוסד לדיון. גם העובד המנוסה ביותר וגם אנשים שעיסוקם הוא חקירות, עלולים לבצע שגיאות במהלך הדיון. יש לדעת כיצד להציג את הדברים, באיזה מושגים להשתמש ולאיזה הגדרות לשאוף. עו"ד פלילי מנוסה, בעל ניסיון בייצוג אנשי שב"כ ואנשי מוסד, יכול להכין את העובד, לערוך עימו סימולציות ולהכינו למה שצפוי לו. הדיון יכול להיות זה שיקבע את הגדרת העבירה ולפי זה הגדרת העונש.

□ הגדרת העונש היא קריטית. לדוגמה, אם הוחלט על השעיה, יש לוודא כי מדובר בזמן מוגבל ולקצר זמן זה ככל הניתן.

□ העו"ד הפלילי יכין את איש השב"כ או המוסד לשימוע שקודם להחלטה על השעיה או העברת תפקיד. ההכנה חשובה כמובן אם השימוע בעל פה, אך גם אם השימוע ייערך בכתב. הכנה טובה יכול להיות קריטית על ההחלטה שתתקבל בעניין העובד.

□ הליך פלילי - אם הפרשה שבה מעורב איש השב"כ או המוסד גובלת בפלילים, יש להתייעץ דחוף עם עו"ד פלילי. בפני העומד עומדים שני הליכים מתישים ומייגעים ועליו להתכונן אליהם כבר בשלבים הראשונים. כאמור, נציב שירות המדינה רשאי לשקול השעיה של עובד מדינה או להעבירו זמנית לתפקיד אחר, אם נפתחה נגדו חקירה פלילית. אפשר לעשות זאת גם לאחר שהתגבשה תשתית ראייתית לחשדות נגד איש השב"כ או המוסד, לאחר הגשת כתב האישום ומתן הכרעת הדין.

□ סגירת תיק פלילי - אם עובד השב"כ ועובד המוסד יצאו זכאים בשני ההליכים, יש לוודא את עילת סגירת התיק הפלילי במשטרה. רק סגירת התיק מחוסר אשמה יאפשר את מחיקתו כליל מהרישומים המשטרתיים. השארת התיק ברישום המשטרתי עלולה לחבל בעתידו של אדם, כולל חוסר אפשרות להתקדם בתפקידו, סיווג ביטחוני, שימוש בתפקידים מסוימים ועוד.

□ ייצוג עצמי ללא סיוע משפטי עלול להיות הרה אסון הן בדין משמעתי והן בדין פלילי של עובדי שב"כ ומוסד. יש להימנע מכך בכל מחיר ולוודא כי העו"ד הפלילי בעל ניסיון ומיומן בתחום ייצוג אנשי שב"כ ומוסד. יש להכיר את רזי החוק, להבין כיצד פועלת המערכת, להיות בעל ניסיון בייצוג בהליכים השונים ולהכין את העובד כראוי.

משרדנו מייצג ומייצג אנשי שב"כ ומוסד בתחומים הבאים:

□ ייעוץ וייצוג משפטי בנוגע לחקירה משמעתיית או קובלנה שהוגשה לבית הדין למשמעת של עובדי המדינה.

□ ייעוץ וייצוג משפטי בהליכי השעיה של אנשי שב"כ ומוסד.

□ ייצוג משפטי של אנשי שב"כ ומוסד בערעורים בפני בית המשפט המחוזי ובבקשות רשות ערעור לבית המשפט העליון.

□ ייעוץ, ליווי וייצוג של אנשי שב"כ ומוסד בהליכים פליליים שנפתחו בעקבות עבירות משמעת.

עובדי שב"כ ומוסד כפופים לדין המשמעת של עובדי המדינה, להוציא מקרים מיוחדים שהדיון בעניינם יתקיים בדלתיים סגורות. לא כל עו"ד פלילי רשאי לייצגם, אלא רק עו"ד פלילי שקיבל לכך אישור. על עורך הדין להתמצא בחוק, להבין מה חומרת העבירה ומהן ההשלכות האפשריות שלה על עתידו של העובד. הכנה טובה מטעם עו"ד פלילי מיומן היא בעלת משמעות רבה לתוצאות של הליך משמעת ופילי והליך פלילי על עתידו של העובד.

היועצות בעורך דין פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המנהלי או המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך המשמעת לסיכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך המשמעת או הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

צוות עורכי הדין שלנו, ביניהם גם יוצאי הפרקליטות השונות ורשויות האכיפה, פועל במקצועיות ומסירות על מנת ולהגן על זכויותיך. המשרד מונה צוות אנשים מוכשר וייחודי המתורגל בחשיבה "מחוץ לקופסה" למציאת פתרונות מקוריים ופועל תמיד למען לקוחותיו ללא מורא ובנאמנות, תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצון המטופל. במידה ופתחו נגדך בהליכים משמעתיים בארגון, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.